

SELJARAR SNÚLTA UPP Á UPPBOÐS- SØLUNA

RÁFISKASELJARARNIR STANDA OV ILLA SAMAN UM AT BRÚKA UPPBOÐSSØLUNA. OG TÁ STÓRUR PARTUR AV FLOTANUM AFTURAT HESUM HOYRIR TIL VIRKI, SUM SKIPINI SELJA BEINLEIÐIS TIL, ER TORFØRT AT HAVA EINA VÆLVIRKANDI UPPBOÐSSØLU. TAÐ HELDUR STJÓRIN Á FISKAVIRKINUM Í GØTU, SUM VAR VIÐ TIL AT STOVNSETA FISKAMARKNAÐ FØROYA OG HEVUR SITIÐ Í NEVDINI SÍÐANI

Ingolf S. Olsen **Myndir:** Álvur Haraldsen

Páll Gregersen, stjóri á Fiskavirkinum í Gøtu, var ein av ídnastu fortalarunum at sleppa burtur úr hópisleysu, stuðulsstýrdu fiskivinnuni og var í 1992 við til at stovna Fiskamarknað Føroya (FMF) og harvið skapa fría kapping um rávøruna millum fiskakeypararnar.

Undantikið byrjanartrupulleikar, sum altíð vilja vera, gekk tað væl við uppboðssøluni ta fyrstu tíðina, tá tey flestu skipini enn vóru leys av virkjunum. Men síðani tók tann sonevnda vertikal integrasjónin – tað at skip og virki hoyra saman – dik á seg, og uppboðssølan fekk trupulleikar.

SELJARAR SVÍKJA

Tey fyrstu árin, eftir at fiskurin kom aftur eftir djúpu kreppuna í 1990-árunum, var trupulleikin kanska ikki so stórur, tí tá var so nógvur fiskur, at tað var nóg mikið til øll virkini, tó at prosentparturin av samlaðu veiðuni, sum fór um uppboðssøluna, minkaði.

Men tá so fiskiskapurin eisini av álvara fór at svíkja fyri 8-10 árum síðani, vuku trupulleikarnir. Og tað er ikki vertikal integrasjónin einsamøll, ið sambært Páll Gregersen hevur skyldina.

– Tað er ein stórur trupulleiki, at nógvir seljarar, eisini skip, ið annars eru leys av virkjunum, ikki brúka uppboðssøluna, men hava fastar avtalur við ávís virki um at landa har. Tað líkist svartasta ongum, at seljararnir ikki standa betri saman, sigur hann.

Fiskavirkiríð í Nordragøtu er ein gomul familufyrirøkta, sum í dag er partur av einum samtaki, ið eisini eigur alifyritøkuna Luna og smoltstøðina Fútasklett vesturi í Vágum. Umleið 70 fólkar arbeiða á Fiskavirkinum

Hann kennir betri enn nakar annar, hvussu uppboðssølan virkar, tí hann hevur sitið í nevndini frá fyrsta degi, tá FMF varð stovnað 24. september í 1992, og hevur keypt at kalla hvønn stert um uppboðssøluna, sum virki hansara, Fiskavirkiríð í Gøtu, hevur framleitt síðani.

– Høvuðstrupulleikin er, sum eg siggi hann, at vit ríða á tveimum hestum og hava bæði fría uppboðssølu og vertikal integrasjón. Virkini brúka uppboðssøluna sum indikator, tá tey áseta sínar prísir til

egin skip, og tað sama gera tey leysu skipini, sum siga seg vilja hava uppboðssøluna, men selja hvørja last beinleiðis til virkini. Tey brúka uppboðssøluna, men sleppa undan at gjalda fyri at reka hana, so eg haldi ikki, tað er ov nógv gjørt av at siga, at tey snúta upp á skipanina, sigur Páll Gregersen.

Seljari og keypari rinda hvør síni 0,75 prosent av avreiðingarvirðinum í avgreiðslugjaldi til FMF, tá teir selja og keypa um uppboðssøluna.

